

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/378
KARAR NO : 2021/411
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Trafik kazasında sigortalı aracın u radı ı hasar bedelini kar ılayan sigorta irketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi kapsamında, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : Ak Sigorta A. .
Vekili : Av. Dr. H. M.D.
Davalı : Ba cılar Belediye Ba kanlı ı
Vekili : Av. Y. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, irketin sigortalamı oldu u aracın 27/03/2015 tarihinde, davalı Belediye Ba kanlı ına ait otoparktan çıkı yaptı ı sırada otopark dubalarının kendili inden kalkması sonucu aracın ön alt kısımlarında hasar olu tu u ve maddi hasar meydana geldi i, yapılan ekspertiz sonucunda tespit edilen zararın tazmini talep edilmesine kar ın idarece cevap verilmedi i ifade edilerek, belirlenen tutarın ticari faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açılmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/10/2016 tarihli ve E.2015/499, K.2016/399 sayılı kararı ile,** davanın idari yargıda görülmesi gerekti inden, yargı yolu nedeniyle dava artı yoklu undan davanın reddine karar vermi tir. Kararın ilgili bölümü öyledir:

"Dava, belediyeye ba kanlı ına ait otopark çıkı ndaki otopark dubalarının kendili inden kalkması sonucu davacı irkete sigortalı araçta meydana gelen hasarın rücuen tazminatı talebine ili kin olup, bir kamu kurulu u tarafından kamu yasaları uyarınca tesis yapma, yapılmı olan tesislere bakma ve o tesisleri kullanma yükümlülü üünün yine kamu yasalarından do an bir yükümlülük oldu u, bir kamu tesisinin yapılmasındaki, kullanılması ve muhafazasındaki kusurdan do an zararların idari yargıda görülmesi gerekti i, görev kurallarının, kamu düzenine ili kin oldu undan mahkemece resen dikkate alınması gerekti i, davacı vekilinin davalı belediye hakkında hizmet kusuruna dayanarak açtı ı bu davada adli yargının görevli olmadı ı..."

3. Bu karara kar ı istinaf isteminde bulunulması üzerine stanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 26/09/2017 tarihli ve E.2017/1413, K.2017/570 sayılı kararı ile, istinaf ba vurusunun HMK.353/1-b/1. maddesi gere ince esastan reddine kesin olmak üzere karar vermi tir.

4. Davacı vekili, HMK'nun 375. maddesine göre "*Bir dava sonunda görülen hükmün kesinle mesinden sonra tarafları, konusu ve sebebi aynı olan ikinci davada, öncekine aykırı hüküm verilmi ve bu hükmün kesinle mi olması...*" hükmünün yargılamanın iadesi sebebi olarak görüldü ünü belirterek, yargılamanın iadesi isteminde bulunmu tur.

5. Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 08/03/2018 tarihli ve E.2017/523, 2018/100 sayılı kararı ile, "*Mahkememizin 2015/500 Esas-554 Karar sayılı dosyasının incelenmesinde taraflar aynı olmakla birlikte olayın farklı olup, ba ka bir araç zararına ili kin oldu u, HMK 375-1/ı maddesinde belirtilen hükme uygun dü medi i, yargılamanın iadesi artlarının olu madı ı*" gerekçesiyle talebin reddine karar vermi tir.

6. Bu karara kar ı istinaf isteminde bulunulması üzerine stanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 21/10/2020 tarihli ve E.2020/1860, K.2020/3698 sayılı kararı ile, "*dava de eri kararın verildi i tarih itibarı ile 2018 yılı için öngörülen kesinlik sınırının altında kaldı ından, HMK'nun 341. maddesi hükmüne göre, lk Derece Mahkemesince verilen karara kar ı istinaf yasa yoluna ba vurulması olanaklı de ildir.*" gerekçesiyle, istinaf ba vurusunun reddine kesin olarak karar vermi tir.

7. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

8. **stanbul 13. dare Mahkemesi 21/12/2020 tarihli ve E.2020/1832 sayılı kararı ile**, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 2. ve 110. maddesi hükümlerine yer verdikten sonra; davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine, i in incelenmesinin Uyu mazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"ncelenen uyu mazlıkla ilgili olarak davanın, sigortalının davacının sigortaladı ı araç ile Ba cılar Belediyesine ait otoparktan çıkı yaparken meydana gelen kaza hadisesi nedeniyle olu an zararın tazmini talebiyle açıldı ı ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndan do an bir sorumluluk davası oldu u anla ılmaktadır.

Uyu mazlık Mahkemesinin benzer bir konudaki 25/02/2019 tarihli ve E:2019/125, K:2019/157 sayılı kararında; aracın geçi i sırasında Katlı Otopark giri indeki yol üzerinde bulunan belediye sorumlu undaki hidrolik bariyerlerin kalkması nedeniyle araçta olu an hasar kar ılı ı ödenen tazminatın idareden rücuen tazmini istemiyle açılan davada çıkarılan görev uyu mazlı ı sonucunda, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu una karar vermi tir.

Bu itibarla, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ve yukarda alıntılanan Uyu mazlık Mahkemesi kararı gözetildi inde meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan i bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tur."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u belirtilmi tir.

10. 2918 sayılı Kanun'un "Kapsam" ba lıklı 2. maddesi öyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dı ındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve e ya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu ta it trafi i için faydalanılan yerler ile,

b) Eri me kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun ba lantısını sa layan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

11. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretmeleri yapmanın, bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u ifade edilmi tir.

12. 2918 sayılı Kanun'un "Karayolu trafik güvenli i" ba lıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu ların, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmi tir.

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi öyledir:

" leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dahil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilere i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

"Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

15. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı öyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tir.

Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kıldı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

16. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

18. Dava, davacı irketin sigortalamı oldu u aracın kaza yapmasında davalı idarenin kusuru bulundu undan bahisle, sigortalıya ödenen hasar bedelinin ticari faiziyle birlikte davalı idareden rücuen tazmini istemiyle açılmı tır.

19. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçeyle anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

20. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Uyu mazlık Mahkemesi olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

21. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı ır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; stanbul 13. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/10/2016 tarihli ve E.2015/499, K.2016/399 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. stanbul 13 dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/10/2016 tarihli ve E.2015/499, K.2016/399 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

İdarenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak amacıyla yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlıkta, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan dolayı, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması kararı kapsamında uyuşmazlıkta çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu ve sonucuna ulaşılmadığından, uyuşmazlıkta çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluklu kararına katılmıyorum. 05/07/2021

Üye
Ahmet ARSLAN